

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROPEISKA CENTRALBANKENS REKOMMENDATION

av den 7 juli 1998

avseende vissa åtgärder för att stärka det rättsliga skyddet för eurosedlar och euromynt

(ECB/1998/7)

(1999/C 11/08)

EUROPEISKA CENTRALBANKENS RÅD HAR ANTAGIT
DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av stadgan för Europeiska centralbanks-systemet och Europeiska centralbanken (nedan kallad stadgan), särskilt artikel 34.1 i denna, och

av följande skäl:

I rådets förordning (EG) nr 974/98 av den 3 maj 1998 om införande av euron⁽¹⁾ föreskrivs en treårig övergångsperiod mellan det datum då euron införs och det datum då Europeiska centralbankssystemet (nedan kallat ECBS) och medlemsstaterna börjar ge ut eurosedlar och euromynt.

Vissa institutioner och ekonomiska aktörer har givit ut mynt och sedlar i euro vilka inte är lagliga betalningsmedel. Sådan utgivning kommer sannolikt att bli vanligare i takt med att datumet för införande av eurosedlar och euromynt närmar sig, i vissa fall med det vällovliga syftet att vänja allmänheten vid den nya gemensamma valutan.

Även om syftet är att utbilda allmänheten inför övergången till euro kan utgivning av eurosedlar och euromynt som inte är lagliga betalningsmedel ge upphov till otillbörligt bruk, bedrägerier och misstag som särskilt kan drabba äldre personer och personer som är dåligt informerade.

I de flesta av medlemsstaterna föreskrivs det i lag att endast de nationella monetära myndigheterna har rätt att ge mynt och sedlar i den nationella valutan. I arti-

kel 105a.1 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (nedan kallat fördraget) stadgas följande: ”ECB skall ha ensamrätt att tillåta sedelutgivning inom gemenskapen. ECB och de nationella centralbankerna får ge ut sedlar. Endast sedlar som ges ut av ECB och de nationella centralbankerna skall vara lagliga betalningsmedel inom gemenskapen”. Medlemsstaternas rättssystem bör säkerställa att otillåten sedelutgivning inte kan ske.

I denna rekommendation avses med ”sedlar och mynt som inte är lagliga betalningsmedel” sådana sedlar och mynt som, för det första, antingen i viss mån är baserade på mönstren för eurosedlar och euromynt avsedda att vara lagliga betalningsmedel eller är imitationer av äkta sedlar eller mynt och kan tas för äkta sedlar eller mynt, och som, för det andra, ges ut för användning som betalningsmedel i ett begränsat område, under begränsad tid eller för ett begränsat antal varor eller tjänster, eller på annat sätt skulle kunna skapa förvirring på betalningsområdet på grund av stor spridning.

När det gäller sedlar innebär övergången till euro att en hel uppsättning sedlar med ny utformning och nya valörer måste sättas i omlopp, varvid dessa nya sedlar kommer att vara lagliga betalningsmedel i ett geografiskt område som är de enskilda områden där de olika nationella valutorna för närvarande används. Det faktum att sedlarna är nya innebär att allmänheten till en början inte kommer att vara säker på hur eurosedlar och euromynt ser ut eller vilka valörer de har. Rättsordningarna i fråga om förfalskning inom detta område där sedlarna skall användas skiljer sig åt i de olika medlemsstaterna. Eurosedlar kommer dessutom att ingå i reservinnehav utanför valutaunionens geografiska gränser, vilket gör det faktiska användningsområdet ännu större. Tillsammans skulle dessa faktorer kunna bidra till förhöjd risk för sedelförfalskning under tiden före och efter det att eurosedlar börjar ges ut.

Förfalskningsrisken kommer sannolikt att öka även med tanke på nuvarande tekniska möjligheter för reproduce-

⁽¹⁾ EGT L 139, 11.5.1998, s. 1.

ring av sedlar. Å andra sidan kan numera färgkopiatorer och bildläsare förses med en teknisk anordning som kan känna igen sedlar och förhindra att de reproduceras. Eurosedlarna kommer att ha de tekniska egenskaper som krävs för att sådana tekniska anordningar skall fungera effektivt. Det bör övervägas huruvida det är lämpligt att införa rättsliga regler om krav på att färgkopiatorer och bildläsare inom Europeiska gemenskapen skall vara försedda med sådana tekniska anordningar, så att ekonomiska aktörer skyddas från den ökade risken för sedelförfalskning. I rådets resolution av den 18 december 1997, där prioriteringar för samarbetet i rättsliga och inrikes frågor fastställs för perioden mellan den 1 januari 1998 till det datum då Amsterdamfördraget träder i kraft⁽¹⁾, framhålls särskilt att användningen av ny teknik i brottsligt syfte måste bekämpas och att sådan teknik istället måste användas i brottsbekämpande syfte.

Strävan att förhindra förfalskning berör såväl gemenskapen i kraft av dess befogenheter avseende den gemensamma valutan som medlemsstaterna i kraft av deras befogenheter när det gäller straffrätt och strategier för bekämpning av organiserad brottslighet.

ECBS har emellertid ett särskilt starkt intresse av att vidta alla åtgärder som krävs för att övergången till euro skall ske smidigt och för att allmänheten skall acceptera eurosedlarna. Därför anser ECBS det lämpligt att utfärda en rekommendation med vissa politiska målsättningar; ECBS överläter emellertid åt de behöriga myndigheterna i Europeiska unionen och medlemsstaterna att betänka dessa målsättningar och vidta lämpliga åtgärder för att förverkliga dem.

Europeiska unionens råd och medlemsstaterna bör betrakta den kommande utgivningen av sedlar i den gemensamma valutan som ett lämpligt tillfälle för översyn av medlemsstaternas nuvarande strategier mot förfalskning.

Enligt artikel K.1 i Fördraget om Europeiska unionen skall medlemsstaternas polisväsenden samarbeta i kampen mot grova former av internationell brottslighet. Enligt artikel 2.2 i Europakonventionen av den 26 juli 1995⁽²⁾ krävs ett enhälligt beslut av Europeiska unionens råd för att Europeiska polisbyrån skall kunna ges uppdraget att handlägga fall som rör förfalskning av pengar och andra betalningsmedel. Europeiska kommissionen skulle också kunna ges ansvaret för sådant samarbete

mellan nationella polisväsenden på såvitt avser området förfalskning av pengar och andra betalningsmedel. Detta samarbete bör helst vara helt etablerat innan eurosedlar och euromynt införs.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

1. Medlemsstaterna och gemenskapens institutioner bör inte uppmuntra — utan istället motarbeta och noga reglera — utgivning, innehav och användning av eurosedlar och euromynt som inte är lagliga betalningsmedel, särskilt för tidsperioden innan den 1 januari 2002.
2. Medlemsstaterna bör se till de förfogar över de rättsliga medel som behövs för att säkerställa att ingen överträdelse sker av förbudet mot otillåten sedelutgivning enligt artikel 105a.1 i fördraget. Den befintliga nationella lagstiftningen om skydd för de nationella centralbankernas ensamrätt att ge ut nationella sedlar bör, i mån av behov, ändras före 2002 så att ECB:s fördragsenliga ensamrätt vad gäller sedlar beaktas.
3. Medlemsstaterna bör se till att mönster för sedlar kan omfattas av upphovsrättsligt skydd.
4. Europeiska unionens råd, Europeiska kommissionen och medlemsstaterna bör överväga att göra en översyn av sina nuvarande strategier mot förfalskning med följande syften: att genomföra en kampanj mot förfalskning som en fråga av gemensamt intresse, att undersöka huruvida de straffrättsliga reglerna på förfalskningsområdet behöver harmoniseras, att uppnå ökat samarbete mellan institutioner, rättsliga myndigheter och polisväsenden, att utarbeta nya konventioner för detta ändamål, att sträva efter ökad samordning med stater och organisationer utanför EU, att analysera de nya tekniska metoderna för sedelförfalskning samt att vidta eller överväga eventuella andra möjliga åtgärder.
5. Ett organiserat samarbete mellan de nationella polisväsendena bör övervägas såvitt avser förfalskning av pengar och andra betalningsmedel, antingen inom ramen för Europeiska polisbyrån (Europol) eller inom ramen för Europeiska kommissionen, liksom möjligheten att involvera ECB i ett dylikt samarbete.
6. Europeiska kommissionen och medlemsstaterna bör överväga vidtagandet av de rättsliga åtgärder som be-

⁽¹⁾ EGT C 11, 15.1.1998, s. 1.

⁽²⁾ EGT C 316, 27.11.1995, s. 2.

hövs för att säkerställa att kreditinstitut och andra enheter som tar emot och handhar kontanter kvarhåller eventuella förfalskade eurosedlar som de upptäcker och därefter överlämnar sådana sedlar till polisen eller vederbörliga rättsliga myndigheter.

7. Införandet av gemenslagslagstiftning bör övervägas, varvid sådan lagstiftning kan kräva att färgkopiatorer och annan utrustning för grafisk reproduktion — oavsett om den tillverkas i gemenskapen eller importeras — skall vara försedd med tekniska anordningar som kan känna igen sedlar och förhindra att de reproduceras.

Det rekommenderas också att en internationell konvention på området utarbetas parallellt så att det kan

säkerställas att en liknande ordning tillämpas i andra stater.

8. Denna rekommendation riktar sig till Europeiska unionens råd, Europaparlamentet, Europeiska gemenskapernas kommission och medlemsstaterna.
9. Denna rekommendation kommer att offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Utfärdad i Frankfurt am Main den 7 juli 1998.

ECB:s ordförande

Willem F. DUISENBERG
